

БЕОГРАДСКА ОПШТИНСКА СВАБОДНОСТ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

Цена за Србију:

НА ГОДИНУ 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ 9 „

НЕДЕЉА 9. ЈАНУАРА 1894.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

ОБЗНАНА

Пошто на дан 20. Децембра прошле године није било лицитаната за оправку топчидарског друма, то ће се према решењу суда општине вароши Београда од 20. Децембра пр. године ГБр. 5906, држати у управи грађевинског одељења на дан 12. Јануара 1894-те год. друга офертална лицитација за оправку истог друма, а према решењу одбором од 29. Јула 1893. год. ГБр. 2857.

Услови и премер могу се видети свакога дана од 10—12 часова пре подне, у које време може сваки добити објашњења, ако би му потребна била.

Кауција за овај посао полаже се у 5000 динара у готовом новцу или државним вредним папирима.

Из канцеларије грађевинског одељења суда општине вар. Београда 1. Јануара 1894. год. ГБр. 5906.

ОБЈАВА

Суд општине вар. Београда извештава грађанство, да су набављене нове марке за псе за ову годину, с тога се позива сваки, да у току овог месеца јануара набави за своју пашчад нове марке, пошто старе више не вреде.

Нова марка кошта три динара, а кад се изгуби има се заменити другом уз доплату од једног динара.

Од суда општине вар. Београда, 8. јануара 1894. год. СБр. 268.

ОБЗНАНА

На дан 20. јануара т. год. држаће се у канцеларији грађевинског одељења суда општ. београдске офертална лицитација за израду макадама у кнез-Милошевој улици а према одобрењу суда општ. београдске од 4. ов. м. ГБр. 23.

Кауција за овај посао полаже се у 8000 дин. општинском суду у готовом новцу или државним вредним папирима.

Услови и премер могу се видети свакога дана у канцеларији грађевинског одељења од 10—12 сати пре подне.

Из канцеларије грађевинског одељења суда општ. београдске 8. јануара 1894. г. ГБр. 70.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Одложен збор. Општински збор, сазват за 7. јануар ов. год. за избор 12 лица за чланове сталног бирачког одбора за 1894. год., одложен је решењем суда од 6. јануара о. г. АБр. 52. због тога, што је већина чланова бирачких одбора писмено изјавила, да на збор не може доћи, неки због славе, неки због болести а и што су отпутовали.

Дан, кад ће се овај збор сазвати по други пут, објавиће се грађанству плакатима.

Буџет. Државни Савет решењем својим од 29. Децембра 1893. год. Бр. 4.296 одобрио је у свему буџет општине београдске за 1894. год. онако, како га је суд и одбор општински предложио. Исти ће се у засебној књизи одштампати.

Прилози за сиротињу. Имена свих племенитих дародаваца за сиротињу београдску пред божићне празнике биће одштампана засебно као додатак овоме листу.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Г. Филип Ла Руотијер од Ферари, наш суграђанин и пријатељ епископ, изволео је преко свог пријатеља г. Сигмунда Фрида, издавача и уредника „Велпности“ из Беча, предати општинској каси двадесет дуката у злату као прилог за београдску сиротињу без разлике вере и народности.

Суд општине вароши Београда изјављује у име своје сиротиње племенитом дародавцу и овим путем своју највећу захвалност.

Од суда општине вар. Београда, 5. јануара 1894. год. АБр. 14.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда. У седмици од 12. до 19. Децембра 1893. год. допутовало 629. отпутовало 545. Од којих су:

- Пола: мушког 603. женског 26.
- Вероисповести: православне 571. католичке и протестан. 47. мојсијевске 7. мухамеданске 4, свега 629.
- Постојбина: Србија 528, Аусто-Угарска 57, Босна и Херцеговина 4, Црна Гора 4, Грчка 1, Турска 13, Бугарска 2, Румунија 6, Русија —, Германија 3, Франц. 2, Италија —, остале државе 9.
- Занимање путника: Тежаци и економи 38, Занатлије 64, Трговци 326, индустријалци 2, интелектуалци и предузимачи 3, Гостиничари 20, Интелигенција (војска) 78, Ђаци 5, радници и помоћници 35, Пиљари и бозарије 3, надничари и слуге 18.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 28. Децембра 1893. год.

САСТАНАК ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ 21. ДЕЦЕМБРА 1893. Г. (по стенографским белешкама).

Председавао председник Милован Р. Маринковић.

Почетак у 5 и по часова по подне.

Председник. — Пошто има довољан број одборника отвара седницу.

Изволте чути протокол последњег састанка Секретар прочита протокол.

Председник. — Примате ли прочитани протокол? (Прима се). Изволте чути уверења.

Секретар прочита уверења.

За тим чита лицитацију за давање под заупицу.

Гавра Бршић. — Ја мислим да је у опште ова понуда од 2000 дин. за општину корисна. Ја бих само додао да он положи кауцију за годину дана, иначе ако то неће да се да овоме.

М. Велизарић. — Колика је кауција?

Секретар. — Пљаду динара.

Мића Петровић. — Кад је једна ствар била пред одбором пре 10—15 месеци, онда је тако исто било таквих накнадних понуда, и те накнадне понуде давале су толико посла одбору да је он морао у начелу решити, да ко не буде дошао на лицитацију, да му се после његова молба и н.

се сложите на једно лице које ће заступати г. председника, па ћете после да се сложите ко ће да заступа чланове општинског суда.

Андра Одавић. — Ја мислим да су главни кандидати г. г. Веља Тодоровић и Никола Вулковић. С тога ставите њих на гласање на мирна крајина.

Мих. Бончић. — Ја мислим да је ова ваша радња г. председничке неправилна. Ви не треба да председавате овде, него треба да оставите то место, па да вас заступи најстарији одборник. (Чује се: где то стоји. Жагор.)

Љуба Јовановић. — Ја молим г. Бончића кад се позива на закон, нека нам прочита ту законску одредбу, па да га онда послушамо.

Председник. — На захтев г. Миће Петровића мало час сам прочитао чл. закона који о томе говори. У чл. 78. закона стоји: (чита). Ја вас молим да према томе оцените шта су то приватни и лични интереси. Ја овде вршим дужност своју као председник кад сам вам овај предмет изнео на решење и ту нема никаквог мог приватног и личног интереса који би ме могао спречити да овде председавам.

Мика Банковић. — Ја бих вас молио да нам правници протумаче има ли овде приватних интереса или нема.

Мика Бончић. — Ја хоћу само да нам седница буде пуноважна.

Марко Велизарић. — Ја мислим да је ова ствар чиста. Г. Маринковић као председник општине зна да по закону треба неко да га замени, јер то закон наређује. Дакле он треба сад само да изврши тај избор па ће одмах да га заступа одборник кога одбор буде одредио, и ми смо овде да то решимо, и шта он може да утиче на нас кад њега не можемо да бирамо? — Ту ми можемо са свим слободно да гласамо. Кад би ми њега удалили са седнице онда би требало и г. г. Вељу Тодоровића и Вулковића и Одавића и све остале који су овде кандидати за заменика председнику и онда ко би ту ствар решио? — Ја дакле нисам за то јер на нас неће моћи утицати ни Петар ни Павле ни нико.

Милан Ђорић. — Ја мислим да и ако је господин Маринковић председник овде, да то ништа не мења ствар нити он може да утиче на одборнике, јер ја знам да овде нема ни једнога од нас који ће се плашити председника или ма ког другог. С тога ја мислим ако ови, који су предложени за заступнике председника, ако хоће да се приме тога избора, онда да гласамо за једног

или за другог, па да свршимо ту ствар, јер закон прецизно каже, и шта ми имамо ту да се плашимо председника?

Председник. — То нам закон наређује и то је чиста и јасна ствар, да морамо то да свршимо, и онда треба да приступимо гласању.

Мика Банковић. — председавање старог председника никако неће да смета нашем раду, и дотле нека врши своју дужност док не изгласамо његовог заступника.

Мића Петровић. — Ја нисам правник, али мени се чини, да човек на чије се место има по закону да бира привремени председник, по дужности његовој а и по закону, ја мислим да не може да присуствује том избору. Ја не могу да разумем кад господа заступају то гледајте да онај човек о коме се решава овде, треба да нам председава. (Жагор.)

Милутин Марковић. — Ја мислим да је овде забуна, међу тим ствар је по себи врло јасна. Главно питања, ако би могло бити у сумњи, то је да решимо да ли може председник да нам председава овде или не може. Па у закону јасно стоји да председник треба да се замени сам данашњи председник то хоће. Он има да седи овде само док ми не именујемо њему заменика који ће да га заступа. Дакле ту не треба да има никаквог спора између нас. (Чује се: имали права председник да гласа? — Не може.)

Љуба Јовановић. — Мени се чини, а признаћете ми и ви, кад би био случај да на збору бирамо другог председника, да све док, до оног тренутка, док се тај нови председник неби увео у дужност, треба да председава стари председник. Ја мислим а и ви знате да се тако закон увек до сад разумевао. Али кад кажем увек, могу да кажем и није увек, било је изузетка. Ви знате ко је пре годину дана пошао тим друшћиним путем. Па хоћете ли, питам вас, да и ми истим путем пођемо? Овде има прописано законским чланом докле траје власт једном председнику који је пре две године дана изабран. Ја сам и пре казао а и сад питам ако има који § у закону у коме се каже да треба другаче радити, нека ми се прочита, па ћу и ја гласати за то. Али то нико до сад није прочитао нити тога има у закону. Овде другачије стоји црно на белом шта треба да се ради. Ја вам опет кажем ако хоћете да радите оно што су либерали радили на Ваведње и после Ваведње, то можете да радите, и само томе води наше стање и овако трвење.

Никола Вулковић. — Ја молим моје другове да ме не бирају, и да не будем кандидат за заменика г. председнику, јер сам у таком положају, да ја не могу да оставим моју радњу за месец дана. После тога ја нисам вичан општинским пословима и не могу да се примим јер нисам био ни у каквој канцеларији, и ако ме изберете биће само више збрке. Ја дакле апсолутно не могу да се примим. Ја предлажем за заменика председника г. Марка Велизарића, који би могао да заступа г. председника потпуно у пословима. (Чује се: он је чиновник и према томе он не може да заступа).

Марко Велизарић. — Познато је да чиновник не може да врши никакву другу службу док је у тој служби, као што ни пензионер не може да се прими адвокатуре док се не одрекне пензије, а још мање може да се прими један чиновник овог посла. Ја дакле не могу да се примим те дужности до год сам у другој служби.

Никола Вулковић. — Онда ја предлажем г. Андру Одавића.

Мића Петровић. — Ми смо сви овде познати, е тога да гласа ко за кога хоће.

Андра Одавић. — Овде је истакнут као кандидат г. Вулковић, и овде се не зна какав ће резултат бити, хоће ли бити изабран или неће. Ми можемо овде да гласамо за свакога, који за кога хоће, па ако се он онда не прима — који буде изабран — онда ћемо тражити другог. Не може се у напред знати ко ће бити изабран. С тога ја ћу гласати за г. Николу Вулковића.

Председник. — Ја ћу да претворим седницу у конференцију па да се договоримо.

Стеван Чађевић. — Ево вам два кандидата: Андру Одавић и Веља Тодоровић па да гласамо ко за кога хоће.

(Настаје конференција).

(После конференције).

Љ. Јовановић. Ја сам рад да кажем неколико речи: не знам како ћете их примити; чини ми се да ћу е предлогом пронасти; али инак ако ништа друго мислим да ће моја реч заслужити вашу пажњу, и то на основу овог рада који смо ми овде после две године дана оставили за собом. Ја мислим да ми сви који смо ове можемо са чистим образом погледати на наш досадањи рад и мислим да се за то можемо позвати на доказе и сведоке, и то не само на наше пријатеље, него се можемо позвати и на наше непријатеље, и то баш на оно њихово ћутање после оноликих комисија које су одређене тобож да прегледају наше злоупотре-

брањаху само српски Ускоци, којих, из околних српских покрајина под Турцима, највећи број ту беше добегао.

На глас о доласку непријатеља под Клине, највећма се узбуни ревиљви папа Климентије II., који збиља најбоље и знајаше ценити важност тога града, предвиђајући опасне последице, ако би га Турци освојили. Па с тога и гледаше, да опсађеницима дотури макар што хране, праха и олова. Заповедник града Петар Кружић, чим је Мустафа пао под Клине, остави посаду, да се одупире Турцима, док се он врати, па пође по Далмацији за помоћ. Мустафа тврдо опаше град са свију страна, да нико жив из њега није могао изаћи. Није било дана без по једног јуриша или бомбардања на зидине и куле, али све узалуд! Цео месец већ посада се јуначки држи, а не помисљајући на предају. И хране јој је већ нестало, али она кува корење у сирћету, само да дочека помоћ свога војводе. Прође и март месец, а Турци ни корака напред, а почетком априла стигоше гласови Клишанима, да им долази помоћ. Папа им посла по Томи Нигру нешто хране и пушчаног праха. И док се Тома бринуо, како да се

провуче кроз страже млетачких бродова, који из страха од султана морадоне чинити онако, како им горе отписа херцеговачки санџак-бег. — дотле је већ и Кружић са својом спремом био готов.

Са четом од 1500 приморских витезова, понавјише из Сења, и 60 коњаника, отплови Кружић са сењским капетаном *Гријром Орловићем* на 40 барока и других бродова онамо, где га жељно дочекиваху. Ноћу пловећи, минуше све незгоде од стране Млечана, и 10. априла искрцају се код Салоне, а одатле одмах похитају у Клине. Турци и не помисљајући на могућност, да их Ускоци могу с друге стране напасти очекиваху спокојно дан, када ће им изнурена посада предати град. Али их ваички страх обузме, кад на један пут иза својих леђа опазе Кружића и Орловића са свима њиховим соколовима. Бој није дуго трајао, јер и оно претрпљених Турака, што још оста општећено од осветничка ускочка ханџара, побеже главом без обзира. Доста заробљеника, сав ратни прибор, топови и цео логор турски наје победоцима у руке. Добив сада и палину помоћ, коју донесе Нигра, Кружић задобивеним топовима још боље

утврди бедеме свога града. Радостан глас, да је Клине спасен, прохуји кроз цело Хришћанство; Млечани говораху, да је спасена цела Далмација, а краљ Лудвик поклати Кружићу и Орловићу многе баштине своје у крижевачкој жупанији⁽¹⁾.

Победа ова освојила и остале Приморце, те се Сењани одваже, да плене и турске бродове по мору; Турци пак беху толико зашашени за Скрадин, да им га Ускоци не отму, те га утврде необично живо.

Да беше сада у крајевини мађарској људи, озбиљних државника и искрених патриота на крмилу државном, могаше ова победа Ускока далматинских уродити бољим плодом. Али суобина хришћанска ваљда је хтела да да Турцима времена и за освету. Чешће пута излетаху из крбавскога града *Бага* два витеза ускочка: *Перушић Јован* и *Гаши*, са својим четама, од 50—60 друга у околне турске пределе ради пљачке. А после ове победе код Клине одваже се, да нападну и на *Скрадин*, где занета у једном окунају разбију скрадинске Турке, и

(1) Smičiklas T: Pov. hro. kn. I. стр. 710—711. — Rad jugos. akad. kn. XXII. стр. 82—84. — Kraljević Vj.: Opis žemalja и т. д. kn. II. стр. 101.

требе. Кад су они о томе решавали и нашли да ништа рђавога нема у нашем раду, мислим да се онда смемо позвати на такав наш рад. Господо, ту није рад једнога човека него то је наш заједнички рад. Ми смо видели да се на тај наш рад блатом бацало. Ми смо видели да су баш ови последњи догађаји, који су се у нашој средини појавили, дали маха нашим политичким противницима, који су употребили последње догађаје на то: да умноже оно бацање блатом на нас и на странку из које смо поникли, и на ону самоуправну слободу и на слободу у опште које су тековина дугогодишње борбе народа у Србији, па могу рећи донекле и Београђана. У име тога ја мислим да би смо ми могли вчерас наћи нешто у чему ћемо се сложити. Ја сам за то тога мишљења да покушамо, па ако не унемо, на послетку казаћемо: покушали смо једно добро дело. Да покушамо да се споразумемо за три човека у које имамо вере да ће бити одани само општинским интересима и који се неће истицати као људи у корист једне или друге стране на које смо се поделили. Ја вас дакле молим да то покушате, и ако у томе успемо служиће нам на част, и нама и странци из чије смо средине ми поникли.

Раденко Драговић. — Г. Љуба заиста је врло лепо казао да је то једна странка, али баш данас та се странка раздвојила и поделила на једну и другу страну.

Аидра Одавић. — Ово што каже г. Раденко да се странка раздвојила и да се поделила у једну и другу страну о томе нећу да говорим, ја то одбијам. Ми смо овде дошли за избор заступника председнику, па ту има два кандидата г. г. Веља Тодоровић и Вулковић. Ја сам разговарао са г. Николом Вулковићем и он се прима на случај ако буде изабран. С тога ја мислим да ми сад приступимо гласању и да гласамо ко хоће за г. В. Тодоровића нека гласа за њега, ко ће за г. Вулковића нека гласа за њега.

Настаје гласање.

Секретар прозива.

После гласања.

Председник. — Изволте чути резултат гласања. Г. Никола Вулковић изабран је са 19 против 15 гласова. (Вичу: Живно Вулковоћ! — Мали жагор).

Рака Филиповић. — Овде је свега гласало 37 одборника. По закону, и то по чл. 58. закона о општинама, стоји да у одбор улазе најпре одборници па ако они не дођу онда се позивају заме-

ници, у случају дакле кад нема довољан број одборника. Међу тим овде видимо да је нас гласало и сувише: гласали су пре свега сви одборници па преко тога гласали су и заменици. Ја вас молим да прочитате чл. 58. закона па ће те видети, да је то противно закону. (Председник: ја ћу да вам дам објашњења по овој ствари). Молим вас господо чл. 58. гласи овако: (чита). Ја имам да додам да овај рад није правилан.

Председник. — Овај рад је на основу онога што је таквих случајева било у одборским седницама. Ви се сећате да смо за ово наше време од кад смо изабрани, од две године дана, — баш да се позовем на тај наш рад, — налазили већу гаранцију кад има и заменика и одборника. Ви се сећате да је било више оваких случајева кад су седнице биле од веће вредности и онда што год је више одборника тим боље. Тако сте ви до сад практиковали и тако смо радили до сад. Ово дакле није новина ни за г. Раку Филиповића, и мени је чудновато како он то сад да каже, да ово није на основу закона. Ми смо имали случајева где нисмо могли да радимо на толиким седницама само за то што нису долазили одборници и онда смо морали да зовемо заменике.

Рака Филиповић. — Овде је повређен закон. Заменици врше своју дужност само онда кад нема довољан број одборника. (Жагор).

Мика Банковић. — Г. Рака Филиповић као одборник и правник, он је на првом месту требао да види колико нас је на окупу. Г. Рака Филиповић знао је и као одборник и као правник колики је број одборника у општини београдској, а ако му је било стало до тога да гледа како ће да испадне исход гласања па тек онда да чини примедбе онда је то неупутно и недругарски. Ми као одборници немамо више ни части, ни дужности него што имају заменици, најзад познато је свима да толико пута до сад није се могла да држи седница само за то што лица која су изабрана за одборнике нису хтели да дођу на седницу, и онда шта се радило, чекало се на одборнике до 6 час. у вече, па кад се видело да нема довољан број одборника, онда су се шиљали послужитељи и тражили заменике, да они дођу.

То је до сад увек тако било а ово што тражи г. Рака Филиповић није никад било за ове две године, па неће бити ни вечерас.

Љуба Јовановић. — Ја бих увек био за то, да не дођемо до овакога међусобног поступања, а кад дођемо онда треба да тражимо излаза какав је најправилнији.

Ја донета жалим што г. Радован Филиповић није на ову ствар одмах у самом почетку обратио пажњу. (Чује се: то је недругарски), али свакојако треба да смо му захвални што је то урадио и сад и ако мало доцније. Оно треба имати пажње и према замењеницима, јер знате са каквом се тешком муком радило у одбору, и да није било заменика који су били много тачнији од неколико одборника цео би рад у општини био укочен. Али то су они радили у случају невоље, кад није било довољно одборника, а пошто сад има довољно одборника и пошто можемо радити и без заменика, наша је дужност да радимо по закону, па с тога и у овом случају ми морамо по закону поступати.

Ја дакле тражим да наставимо рад по закону без икаква ограничења, у исто време обраћам пажњу да су сви одборници дужни отпављати своју дужност од почетка до краја седнице, иначе ћу тражити да се они по закону казне.

Ја захваљујем г. Раку Филиповићу, што је, и овако доцне, обратио пажњу на то.

Радован Филиповић. — Мени се замера што нисам одмах у почетку приметно. Ако хоћете веровати мојој части, могу вам казати да ја не познајем ни све одборнике а камо ли заменике. Кад је свршено гласање мени су казали да има и заменика, и ја сам онда видео колико по закону треба да буде, па сам нашао да је гласало више него што закон захтева. Ја мислим, да у место тога пребацивања што се мени чини, треба да ми се захвали, да не би дали повода свакојаком тумачењу.

Раденко Драговић. — Ја не знам како господа могу да цене на овај начин ту ствар, кад један правник који практикује све наше законе, и који цени наше земаљско уређење, да господа излазе на кажу како је то недругарски. То је, господо, жалосно.

Г. Рака није ишао да увреди никога, него каже овако стоји у закону, да кад нема одборника онда тек долазе замењеници, и кад се то износи онда нема места да се каже да је то недругарски. Тако нето господо и ја знам да у одбору има лица која нису платила порезу, и председник нам није то казао па да се та лица не кључе.

Председник. — Мени то није познато.

Рад. Драговић. — То вам је познато г. председнице. (Жагор).

Председник. — Именујте то лице.

Рад. Драговић. — То је Дим. Гајић сандучар.

похватају много робља, међу којима беше и син неког Дамјана Кокружића, „који е Турцима се држећи много је штете нашимачинио. Скрадински Турци хтедохе робље изменити и откупити, али не нађоше места, где би ту размену учинили, пошто Млечани никако не допушташе, да се то ради на њиховом земљишту“. Зато су сад Турци вребали сваки час, да се Перишићима освете. Перишићи су знали за то спремање Турака, али се на њих нису обазирали, те их Турци 27. фебруара 1525. год. затеку неспремне за отпор. *Баг* пошале и разоре, ухвате оба Перунића, и до 300 робља, међу којима и кнезове Јована Поседорског и Гргура Бунића.⁽¹⁾ Цела Далмација задрхта понова од страха, који Турци још више увећају својим нападом, месец дана позније, на земље Б. Франкопана, око Модруше и Бакра, где опет заробе неколико стотина душа. Сењ беше сада у великој опасности, јер доста оскућеваше у одбрани. Није у бољем стању био ни Кружићев Клис, коме краљ беше слао за исплату војника неки новац, који свуда беше изгубио своју но-

миналну вредност. Ну ипак Сењу притече у помоћ Кружић са својим Ускоцима, и појача му посаду; али то беше ипак слаба помоћ, те се оба капетана, Кружић и Орловић понова обрате брижном оцу папи, првим бојама сликајући му стање своје: „како је у граду посаде мало, па и она изморена дугим борбама све се више смањује; како ни хране немају, него су принуђени мишевима и коњским месом се хранити, и ако тако стање дуже потраје, Турчин ће ускоро без икаква отпора заузети Клис. Неваљали краљеви новац предаће сам Турцима све ове градове“⁽¹⁾.

Још је у већој опасности у ово доба био град Јајце. Султан је јако желео, да овај тако важни град има у својим рукама, пре него што би на Будим пошао, па су с тога босански Турци напрезали сву снагу своју, да ту жарку жудњу падишахову испуне. Најтеже беше Јајчанима, што хране немаху, да би се дуже могли држати у опсади, а силе се турске, ма колике да су, слабо бојаху. Слаху за помоћ краљу, али

им она могаше тек тада доћи, кад се нађе један храбри јунак, који је, доведе, пробијајући се кроз густе редове силне турске опсадне војске. Да прво кажемо коју о стању опсађених. Јајчани, опкољени турским градићима, нису имали где летину сабирати, већ су им 4 пута у години слали потребну храну. Султан у жељи, да задобије тај важни град нареди босан. паши, да спречи сваки увоз хране, што овај и учини, спречивши им сваку везу с Угарском. Сва напрезања Мих. Терека, Петра Кеглевића и Фр. Баћана и Ивана Таха, да што хране унесу, остану узалудна. У граду отпоче услед тога беснети страховита глад, а неки грађани оставише чак и породице своје. Паша већ мишљаше, да је дошао жељени час да добије Јајце, па навали с херцеговачким бегом на град, тукући га великим топовима. Глас о томе однесе краљу у Будим Бура Ирсић, који провукав се срећно кроз Турке преклињаше за помоћ. *Крсто Франкопан*, дирнут описивањем ужасног стања у Јајцу, понуди краљу, да одведе помоћ⁽¹⁾ и он му одобри.

(1) Rad југосл. акад. књ. XXII. стр. 114.

(1) Rad југосл. акад. књ. XXII. стр. 115—116.

(1) Види општинске у Rad-у југосл. акад. књ. XXII. стр. 116—118.

(Чује се: где је он). Он је у одбору а чудо то није пошто вечерас да решава. (Жагор. Ларма. Председник звони. Пребацивања...)

Андра Одавић. — Г. Раденко Драговић оточи је казао у свом говору: жалосно је кад један правник износи нешто па се то побива, а ја велим жалосно је кад се зна да има 37 одборника овде, па се чека док се саопшти резултат гласања. Г. Рака је бележио гласове, па је требало да каже, чим је дошао до броја 32, „стој“, даље не може. А он чека да види како ће да се реши ствар, па онда каже да то не вреди. То, господо, није лепо. Ја се потпуно слажем са Љубом Јовановићем, и тражим да се овај рад продужи, па коме се допада добро, нека остане, а коме се не допада нека се жали надзорној власти.

Љуба Јовановић. — Ја сам за то да се понова гласа о овоме.

Андра Одавић. — Гласање је свршено и не може бити више говора о томе. Кома није право нека се жали надзорној власти.

Председник. — Хоћете ли да узмете у решење ово питање које је изнео г. Рака Филиповић или нећете. (Чује се: нећемо: тако смо и до сад радили; онда цео наш досадашњи рад није основан на закону).

Ја сам вам једаред поменуо а и сад ћу опет да вам поменем, да има одборских одлука где су решавали и сви одборници и сви заменици, а ви сте једном донели решење да се увек зову и сви одборници и сви заменици, пошто се дешавало да се није могло скуинти довољан број одборника, да почну седницу, и ја сам их увек звао једне с другим. И ако су та решења формално незаконита, могли сте уложити протест на мене, али ви то до сад нисте хтели радити него сте тај протест уложили у овој прилици. С тога ја хоћу да будемо на чисто, оћемо ли да радимо по досадањој пракцици, или оћемо да радимо овако, како је г. Радован Филиповић изнео.

(Чује се: то је свршено. Граја).

Мика Банковић. — Ако се хоће да ми сад потремо цео досадашњи рад у овој години, онда да гласамо да не вреди ни једно решење где није довољан број одборника учествовао, и да се каже да и ако су звати сви одборници да нису хтели да долазе на дужност, па су онда звати заменици. Нека се то забележи, па онда да огласимо да цео наш досадашњи рад не вреди.

Бока Новаковић. — Практика не може да има вредности онде где говори закон. Онако како у

закону пише, онако се мора вршити. И ако има таквих одборских одлука да су звати заменици, то је учињено у случају кад није било довољно одборника. Чим пак има довољно одборника, онда заменици не могу да долазе и не могу да решавају, и ако би решавали, онда таква одлука са заменицима не може да вреди. Дакле, ако хоћете да радимо мимо закон, онда можете.

Марко Велизарић. — Господо, ја мислим да није било седнице, од како сам ја одборник, у којој је било 37 одборника. Ово је једини случај у току од 1893. год. од како сам ја одборник, да има више одборника него што треба, до сад су се увек морали да зову и заменици, и ја мислим да заједно са заменицима није било ни једно решење, да је било више од 32 одборника. У осталом ако смо пре радили нешто неправилно, то не треба и сад да радимо, противно ономе што закон наређује.

Према овоме ја се слажем са г. Љуб. Јовановићем да исправимо ову ствар, и да јој дамо форму законску.

Да смо ми пазили мало више на закон може бити да неби ни дошли до тога да овај избор не вреди, јер да смо пазили мало више да она трећина коју смо ми рачунали, није законска трећина. Зашто дакле да се излажемо опасности да нам се и ово не уважи.

Председник. — Да идемо даље, да изберемо два заменика за чланове општинског суда. Ово је мислим свршена ствар.

(Чује се није свршена: јесте свршена: жагор).

У противном случају ја морам да кажем заменицима да иду напоље, а ја мислим да то нећете дозволити кад су дошли људи ту. (Жагор, граја, пренирка).

Коста Михајловић. — Има три године како сам одборник општине београдске и ја знам да да је услед тога што нису одборници долазили на седнице, уведена пракцика, да место њих долазе заменици, и да попуне седницу.

Господа правници знају кад могу заменици да решавају, и кад они кажу да је ово противно закону онда ту престаје свака пракцика.

Гавра Бркић. — Ја бих замолио г. Вулковића и неколико одборника да потврде, да је г. Одавић рекао г. Вулковићу: прими се ти само те дужности а ја ћу да радим. За то сматрам да је овај избор незаконит. (Ларма. Жагор).

Андра Одавић. — Ја то одбијам од себе, то је лаж. И ја се позивам на г. Вулковића и мо-

лим га да он каже јели то истина. (Вика. Граја. Сваја. Председник звони и опомиње чланове...)

Милан Ђорић. — Ја нисам научењак него сам прост човек и веома ми је жао кад видим да се једна старина, који је у исто време и научен човек заузима овако јако за ову ствар, и жести, у место да нам као стар човек да примера.

(Ник. Х. Поповић — ти не смеш да употребиш тај израз).

Господо, он је кандидат за члана општинског суда. (Жагор, велика граја). (Председник звони).

Др. Давид Алкалај. — Ви знате да ја немам обичај да често говорим, али вечерас морам да узмем реч с тога, што сажаљевам ово последње дело, кад би требало да се раставимо у најбољем пријатељству, пошто је ово последња наша седница, а ми се боримо не знам ни ради шта ни око шта.

Питање је овде да председнику бирамо заменика за неколико дана; а може бити ово ће се питање решити и за 5—6 дана, и при свем том што је то седница, ми ту гледамо на личне интересе, и на личне симпатије. (Чује се: није истина).

Ми који смо две године тако лепо радили и били сложни, ми сад при крају имамо бурне седнице, а не знам зашто.

Ја мислим да овај предмет не заслужује толику бурноћу, и мислим да је ово питање по закону, које је покренуо г. Рака Фимиповић умесно, и ми не можемо нашом пракциком обарати закон. Ми смо на основу тога нашег решења две године радили тако, и са те стране как се може пребацити да је цео наш рад неправилан, и за то мислим да у место да се свађамо и разилазимо, боље је да решимо и да се решење донесе о томе. Ја мислим да је најзгоднији пут да то питање сам одбор реши: оћемо ли по досадашњој пракцици радити или нећемо, и ако одбор реши тако, онда коме није право, нека се жали на то решење.

Председник. — Ја вас господо, молим да ми продужимо рад у оном правцу у коме смо и до сад радили, и ко је незадовољан са решењем одбора, он може да уложи протест, па да се ева та решења наша пошљу коме треба на даље разматрање и решење. (Одобравање). Ја не знам како ћу другаче да радим него тако, и ја не знам како ћу да изгледам пред свима нашим досадашњим радовима кад смо до сад увек тако радили, и нико од тога није правно питање, него смо шта више у томе налазили једну већу гаранцију

Из Будима Крето се крене 18. априла 1525. у Хрватску, да се припреми за поход. Са 6.000 војника 8. јуна пређе Саву и упути се против 20—25.000 турске војске. Турци још боље запрече пут. Но већ 9. јуна Крето с мало муке заузе једно турско утврђење на том путу. Већим наступањем најзад допре до тврђаве Боцца. Одатле је наилазио на велике тешкоће, али већти и срчани Крето допре најзад до Јајца и после великог напрезања уђе у град. Захваљност одушевљених бранилаца, благослов изнемоглих старца и радосни усклици ситне дечице и ненаоружаних младића — беше награда храбрине Крета за његов срчани труд. Пошто снабде посаду прахом и оловом, раздели јој донесену храну, па се опет врену натраг. Пријатељи су му саветовали да води своју војску преко Каменграда, да га Турци не би узнемиравали и спречавали у путовању, али храбри Крето се плаши се многобројности турске, и крене се истим путем, којим је и дошао. Турци којих је сада било на 15.000, опет су га узнемиравали, али Крето опет пређе Саву, изгубив у овом походу мали број људи, а од Турака је пало више хиљада и не-

колико знатнијих старешина.⁽¹⁾ Задобивена плена нешто пошље на дар папи у Рим, а нешто краљу, који га прозове „браниоцем краљевине Хрватске, Славоније и Далмације“.

Тешко су Турци могли, да прегоре губитак тако zgodне прилике за освојење Јајца; па тражаху одушке својој освети на другој страни. Не могући ништа нахудити еину, нападну на земље оца Крета, а ужасно оплене *Модрушко поље*, и да на излив Куње случајно не спречи у наступању, без сумње се не би ту зауставили.⁽²⁾ За то време су се у Будиму несрећни угарски магнати највећма борили око власти, слабо се бринући за заштиту својих градова на границама. Па и почетком 1526. г. Турци још жешће обнове сличне упаде, јер се тада дуж Саве и Дунава чињаху огромне спреме за Султанов поход на Будим. Босанским и херцеговачким Турцима беше управљена пажња опет највише на Клис и на Јајце. Браниоци ових градова поново мољаху за помоћ, најпре

краља у Будиму, а после и папу у Риму. Кружић добије од папе Клементија нешто новаца за оправку и појачање Клиса, али Јајце и овога пута оста без никакве помоћи, што угарска влада не могаше му ни на који начин помоћи, а у самој Хрватској старешине не беху у слози.⁽³⁾

Најзад, како су радили онако су и пропали. Мухачко поље јесте вечна гробница угарскога племства и угарске краљевине, али у исто доба и страшно сведочанство строге казне бојје за онолико безумље мацарских синова у данима највеће опасности по домовину њихову. Са гледишта хришћанскога милосрђа можемо само жалити за онаком грозном погбијом цвета народа мађарског, али у толико болније морамо зацвилети, што последице мухачке катастрофе оставиле дубоке трагове на српском телу. Ако се, истина, живавост и самопоуздање српског народа на једноме крају сада тек показало у најјачој светлости, која вајда од тога, кад други крај Српства, који дотле беше највећим ослонцем за остварење идеје

⁽¹⁾ Rad књ. југосл. акад. књ. XXII. стр. 128—130. — Smičiklas T.: Pov. hrv. књ. I. стр. 714—715. Gesch. d. osm. Reiches B. II. S. 48. — Hammer v. J.

⁽²⁾ Rad југосл. акад. књ. XXII. стр. 132.

⁽³⁾ На истом месту, стр. 141. и 145.

Љуба Јовановић. — За то што и без њих има довољан број, и онда нам они нису потребни.

Никола Х. Поповић. — Закон не каже да нам не требају. (Чује се: каже, каже).

Рака Филиповић. — Ја пре свега морам да изјавим да сажаљевам што се овде одмах у први мах почело овако да говори. Ја сматрам да треба да будемо у понашању блажији, и никад не би дозволио, да један одборник каже своме другу, који по занату један посао разуме: ти се не занимаш овим послом, то није твој занат, ти не знаш ове ствари. Ако хоћемо тако да говоримо, онда ми можемо наћи и други излаз да идемо кући и да не свршимо никакав посао. Тако то бива, кад људи промене улоге на уместо да раде један посао који треба да се ради, они раде нешто друго, што се њима допада, а то је на сваки начин и погрешно и штетно.

Сад да пређем на саму ствар. Мени се чини господо, да је сувише уско оно тумачење, које даје г. Љуба Јовановић члану, на које се позива и вели да баш треба да буде 16 одборника, а не више. Треба да се зашитамо зашто је законодавац унео ово наређење, па ћемо бити на чисто, чије је мишљење правилно: Љубино или Вељино?

Сад тамо се каже: ако се један предмет решава па се не реши, онда у другој седници, ма колико да дође може се решавати. То је из нужде као год оно при накнадном избору, кад не дође довољан број при првом избору, колико је закон одредио, на накнадном избору решавају онолико колико их дође. Питање је, јели овакав случај овде? — Овде кије такав случај, овде нема те нужде, шта више могу да тврдим по неким знацима да и сам општински суд, кад нас је звао у седницу, другчије је сватао ствар него Љуба. Суд је односно председник позвао и заменике и одборнике да дођу на седницу. И одборници и заменици су се одазвали својој дужности, дошли су на седницу. Сад се каже не требају нам заменици за то што нам не треба више од 16. Ако таквом логиком хоћемо да се служимо, онда можемо да искључимо и преко 16 одборника. Дакле ја сматрам да би ми требали да попуњимо број бар до 22, ако нећете више кад су дошли људи; а кад не би били дошли, онда би могло бити довољно и 16. Ја прошли пут писам говорно против онога решавања, што је решавало 32 лица, него за то што је било 38. До 32 може. Међутим у овом случају довољно је и 22 да решавају ствар. Али кад су људи дошли, ми не

треба да им кажемо идите кући, не требате нам 16 нас је ту и ми смо довољни. То је уско гледиште, које ниједан правник не може одобрити. То сам имао да кажем.

Ђока Новаковић. — Ја бих молио господо да се ми мирно поразговарамо и онда ћемо ствар расправити, не треба са неком жучи да говоримо. Сад да пређем на ствар.

Овде говоримо о случају једном, који се десило пре једног дана. Члан 55. закона он разуме други случај, разуме случај кад на првом састанку не дође довољан број, онда се решава са половином чланова, колико треба за решавање по чл. 76. закона о општинама. На првом састанку био је довољан број и он је распуштен, значи да ствар није решена, и такав случај не може да се узме као случај у овом члану закона, јер у томе члану 76. стоји само то кад не дође довољан број, онда се решава са половином. Другаче не може тај члан да се примени у овом случају, кад има одборника, који могу пуноважну седницу да образују, кад их нема треба попуњити број до 22, значи да председник несме изоставити оне који су дошли па ма то били и заменици. Дакле и њих треба позвати да образују пуноважну седницу, кад их има.

Веља Тодоровић. — Мени је мило кад г. Љуба као филолог зна боље закон него ја као правник али колико је његово мишљење оправдано види се из тога, што два правника, који су говорили, слажу се са мојим мишљењем.

Мика Банковић. — Ја сам дошао доцније него што је почела седница. Из овога што сам чуо, чини ми се да је ствар у овоме, треба ли попуњити број одборника са заменицима или не.

Јели о томе реч? — (Јест).

Ја налазим да према закону и према ономадашњем разлагању правника треба овако да стоји. На ономадашњем састанку био је један предмет на решавању, допуштено је и да се гласа и пошто је то свршено, тражила се закачка, да се то поремети, и услед переда у седници даљи рад је учињен немогућ. На овоме састанку како дотични члан закона о општинама говори, нужно је да на првом месту дође неопходно нуждан број, а то је преко 16 одборника, закон неискључује да буде и 22, али не буде ли тај број, нико нема права да тражи, да се неки већи број попуни и заменицима. Ми то треба да имамо на уму.

Љуба Јовановић. — Већ неколико господе говорника почели су свој говор речима о ладноћи

у говору, о толеранцији, ит.д. Ви се сећате, како сам ја прејуче говорио да се споразумемо и братски да радимо. Онда је се чуло дајте да се гласа, и то је се чуло донде, док се нисмо пребројали. Пошто смо се пребројали, онда је друго настало. Дакле, ако је било до ладноће, ја сам је показао и показаћу увек да могу бити хладан, и још нешто да могу бити племенит и да могу пружити братски руку ако је онај коме је пружам прима како треба. Али у овоме ја хоћу да кажем за што ја не поклањам онолико пажње стручном мишљењу колико би требало. Стручно мишљење треба да се одржи прво на оној висини, коју заслужује, па ће онда онај и имати потпуно право и да тражи оно поштовање, које он заслужује. Међу тим господо овде је таква ствар, да ми стојимо као у напред обележени људи различног мишљења. Чим је тако (Ђока Новаковић: ја се обрађујем). Ја не говорим ово г. Новаковићу, али овде је то споменуо г. Веља и ми сви знамо да је опште мишљење о целој овој ствари онако како ја говорим. Дакле ја овде већ могу да сматрам госп. Вељу не као судију и стручњака него као заштитника једне или друге стране. На послетку госп. Веља ће ми признати да ја могу сматрати да је ту од његово стране више адвокатска ствар, да заштити једну страну. Може бити да ја имам погрешно мишљење о адвокатском позиву; и ако је доиста погрешно, ја ћу радо примити исправку.

После овога објашњења, ја ћу да пређем на ствар, ослањајући се на говор г. Новаковића. Г. Новаковић каже: како овај чл. 76. вреди за такве случаје, ако на првом састанку не дође довољан број одборника. Међутим овде у закону не нише тако. Овде стоји: „Ако је одбор о једном истом предмету по други пут сазван“. Ми сад не можемо знати, какав је тајни смисао у овим речима, овде је изриком казано: „око се одбор о једном истом предмету по други пут сазива“ ит.д.

Ђока Новаковић. — То се може да разуме само онда, кад не дође довољан број (Чује се: и кад се растури).

Љуба Јовановић. — Овде није био наступно тај случај, да није било довољног броја одборника као што каже г. Ђока. Није морало да буде да се ми разиђемо због неспоразума, по ствар је могла тако испасти, да се нисмо могли потпуно обавестити и да смо оставили, да се обавестимо и даље и да други пут решавамо. Ја мислим да је законодавац у овоме члану закона имао главну намеру да заштити општину од случајног изненађења од општинског суда, да не би општински

естога дана у преговоре с Турцима, да им преда град, под условом слободна изласка немачке војске. Дивна компарација између оне маџице српских синова, који издишући од тешке глади, не помишљаху на предају, очајнички се одупираху по неколико месеци, и ове гомиле Немаца, који ни десет дана не могаху гледати пред собом страховити табор турске војске!... Турци једва дочекају таку понуду Стефанову, и допусте му слободан излазак са целом војском и имањем што на леђима и коњима могу изнети, а само топове и друго тешко оружје, да оставе у граду.⁽¹⁾

Шесет и пет година се бедема Јајца задиваху крвљу српских и хрватских синова, а под зидинама хиљаде турских бораца остављаху своје кости, као вечни монумент њихова јунаштва и отацтвољубља, и Турци тек сада први пут улазе у тај непобедни град босански, не отет силом, већ срамном предајом немачких плашљиваца!... Красан наук за потомство, да „туђа рука свраб не чеше“.

Пошто паде и овај најчврћи бедем Хришћанства на југозападу Европе, догоди се одмах оно, чему се сваки и надао. Остали слабији градови босански и не помишљаху више на какву јодрану. Њихови заповедници гледаху само, како да спасу своје главе. Андрија Радатовић, заповедник *Бављанке*, на Врбасу, града доста јаког да издржи подужи отпор, чувши за пад Јајца, запали свој град, па са оно мало посаде умаче преко Саве. Тако учинише и остали заповедници. Турци без икаква отпора заузму у Босни још и ове градове: Бело Језеро, Обровац, Левач, (код *Engela Sevatz*) *Serevar* *Aragatz*, *Pergu*, *Гребен* и *Бочац*; а *Сребрник*, *Тешањ* и *Сокб* још раније беху пали у њихове руке. Овим су освојењем Турци довршили *заузеће целокупног краљевства босанског*, а тиме се довршује и пад две највеће српске земље, Србије и Босне. Остала је Турцима потпуно отворена Хрватска, за тим један део Далмације, Лике и Крбаве.

Не слажу се сви наши извори, да ли је Јајце пало почетком 1528. или крајем 1527 г.; али ми мислимо, да то ствар ништа не мења, кад се зна, да су Турци одмах по освојењу Јајца упали у Далмацију, да и

ту освоје остатак незаузетих градова. Чете се њихове распрште и по Лици и Крбави. Градови: *Удбина*, *Мреињ*, *Бунић*, *Пишањ*, *Комић* у Крбави; *Радуч*, *Ловинац*, *Молојић*, *Грачац*, *Канижа*, *Рибник*, *Нови*, *Јабланиц* до мора у *Подгорју*; *Перушић*, *Косињ* и све до *Прозора* код *Оточца*, један за другим падаху у турске руке. Паде и бискупшија *модрушка*, а бискуп срећно умаче на *Отоц*, под заштиту *млетачку*. Турска међа у Лици и Крбави ишла је сада: од *Оточца* на *Плитвицу*, па на *Кореницу*. *Ибраим-паша* утврди своју столицу на *Удбини* 1528. г., на одатле владаше у име султаново над целом Крбавом и Ликом.⁽¹⁾

Више него икада до сада загрози опасност Сењу и Клису, што се Турци из освојених земаља спустише и у Приморје. Заповедник обају градова беше чувени *Круш*, али он оде да штити Клис, поручивши Сењанима, да се бране како знају.

(СВРШИЊЕ СЕ)

☞☞☞

⁽¹⁾ Hammer v. J. Gesch. d. osm. Reiches, B. II. S. 61.— Smičiklas T. Pov. hrv. knj. II. стр. 8. — Prag. Annales r. Hung. t. v. r. 190—191. — Engel v. H. J. Allg. Welthist. B. III. od ek Gesch. v. Servien S. 438.

⁽¹⁾ Грбић, М. Карлов. владичанст. о. књ. I. стр. 16.

суд употребио прилику, кад види да има мали број одборника, па да изнесе изиспада једну важну ствар и ову реши онако како је не би нео, потпун одбор решио. Овде међу тим није тај случај, него је говор о једној ствари коју смо сви врло добро знали и коју знамо и данас.

Ја мислим да и то може бити разлог томе члану и кажем да ми нисмо скуштина да тумачимо један члан закона.

Никола Хаџи-Поновић. — Ја вам кажем да нам то штоди и зашто да не усвојите што ми предлажемо.

Љуба Јовановић. — Ма како се гласало нама штодити неће: али кад бисмо понустили може бити, да ће после овога неко, који је све ћутао, казати: „Ја протестујем против тога, то је противно закону“. Осим тога ви знате, господо, да ми нисмо људи са сокака, него људи који имају своју дужност и своја убеђење, и да хоћемо и радимо онако како нам наше убеђење диктира.

Ђорђе Новаковић. — Ја бих имао да уштам г. Љубу, да ли он може да искључи одборника онда, кад дође довољно одборника, а то је 21? — Не може, нити сме. Тако исто одборници нису дужни да кажу за што нису дошли, него у том случају онет треба да се образује потпуна седница, па онда да се реши та ствар са заменицима.

Андрa Одавић. — У колико сам ја разумео закон, тамо се каже: да треба за један предмет да буде сазвана седница, а нигде не стоји да мора да буде решавања, нити, да буде дебате. На против она је седница не само сазвана, него је и узела предмет у дебату. И кад то стоји, онда ја не разумем г. Раку Фигиновича. То значи да код чистог и јасног прописа ми хоћемо да решавамо аналогјом — тражимо аналогју. Аналогја закона може се тражити само онде, где закон није чет и јасан. Каже се: први пут треба да буде две трећине а после једна трећина. Ово је решено са преко две трећине одборника, дакле и сувшним бројем. И кад је тако чиста ствар, треба онда да се овај предмет може решавати и са седамнајест, а нас има овде 22 одборника и онда нам не требају заменици.

Мрђа Петровић. — Овде је говор о ономадашњој седници, да је био већи број него што треба т. ј. било је 37, а требало је да буде 32. Ја нисам правник. Чујем од госпде да говоре и позивају се на закон. Ја ћу да вам прочитам први и други став тога члана 58. закона (чита). Члан 58. говори о одборницима и заменицима, и упозорава на то, кад се заменици зову. Зову се онда кад не буде довољан број одборника. А колико има одборника? — Има их 32. — А у закону стоји: у колико одборници не дођу да се замене са заменицима. (Смех. — Чује се: нема нико ништа против тога).

(свршиће се)

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

- а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове 0.20 д.
- б) За неуздан шпархерд 0.20 д.
- в) За узидан 0.40 д.
- г) За велики узидан шпархерд у гостионици 0.50 д.
- д) За чишћење димњака од два спрата 0.20 д.
- ђ) За чишћење простог димњака 0.10 д.
- е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима 0.10 д.
- ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи 0.20 д.
- з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове 0.75 д.

II. Пражњење помијара и нужника.

- а) Од кубног метра 10 — д.
- б) Од акова 0.50 д.

III. Псатарина.

- а) Марка за пашче за годину дана 3 — д.
- б) Обнављање изгубљене марке стаје 1 — д.

IV. Гробарина.

- а) Гроб за депу 7 — д.
- б) Гроб за одрасле 12 — д.
- в) Мала гробница 555.52 д.
- г) Велика гробница III. реда 998.39 д.
- д) Велика гробница II. реда 1099.39 д.
- е) Велика гробница I. реда 1684.57 д.

VI Мртвачка кола.

- а) Мртвачка кола стара са два коња 12.90 д.
- б) Мртвачка кола са анђелима са два коња 24.90 д.
- в) Мртвачка кола нова са два коња 36.90 д.
- г) Мртвачка кола нова са 4 коња 72.90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЋУБРЕТА.

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

- 1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом 0.25 д.
- 2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазином 0.70 п.
- 3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале 1.50 д.

За квартове: Дорђолски и Палилулски:

- 1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом 0.20 д.
- 2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазином 0.60 д.
- 3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале 1 д. —

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године, Абр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ

Од 24. до 30 децембра 1893. г.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА			
		НАЈВЕЋА		НАЈМАЊА	
		ДИН.	ПР.	ДИН.	ПР.
2892	АРПАЦИКА	32		28	
	БРАШНА КУКУРУЗНА				
	БРАШНА ПШЕНИЧНА				
	ВИНА БЕЛА (ОДЛИТ.)				
9900	ВИНА ЦРНА (ОДЛИТ.)	60		50	
	ВОЛОВА				
	ВУНЕ НЕ ПРАНЕ				
	ВУНЕ ПРАНЕ				
5468	ГРОЖЂА	80		50	
	ДУЂА				
1861	ЈАБУКА	20		12	
68111	ЈЕЧМА	10	50	9	60
975	КАЈМАКА	120		100	
	КОЖА ВОЛОВСКИХ				
	КОЖА ЈАГЊЕЧИХ				
40862	КОЖА ОВЧИЛИХ				
	КОРЕ БРЕЗОВЕ				
	КРАЊА				
18140	КРЕЧА	4		3	50
13270	КРОМПИРА	10		8	
	КРУШНИКА				
992	КРУШАКА	15		12	
52875	КУКУРУЗА НОВА	8		7	
	КУПУСА				
	ЛОЈА НЕТОПЉЕНОГ				
	ЛОЈА ТОПЉЕНОГ				
	ЛУКА АРШЛАМЕ				
1116	ЛУКА БЕЛА	60		50	
5634	ЛУКА ЦРНА	25		18	
	МАСЛА				
69	МАСТИ	120		110	
1890	МЕДА	70		50	
	ОВАЦА				
63974	ОВСА	11	50	10	70
619	ОРАЈА	40		35	
2397	ПАСУЉА	14		12	
	ПЕКМЕЗА				
	ПРОСЕ				
277623	ПШЕНИЦЕ	13		12	50
4855	РАЖИ	9		8	50
	РАК. КОМ. (ОД ЛИТ.)				
	РАК. КОМ. МЕКЕ „				
400	РАК. ШЉ. ЉУТЕ „	1	60		
18716	РАК. ШЉ. МЕКЕ „	60		45	
23815	СВИЊА ДЕБЕЛИХ	80		70	
	СВИЊА СРЕДЊИХ				
47500	СЕНА	5		4	
579	СИРА	100		64	
12110	СЛАМЕ	3		2	
	СЛАНИНЕ				
	СОЧИВА				
6283	УГЉЕНА ДРВЕНОГ	13		11	
186500	УГЉЕНА КАМЕНОГ	3		2	50
	ПШАРКЕ				
	ШЉИВА СИРОВИХ				
326269	ШЉИВА СУВИХ О. Г.	24		12	
	ПРОСТОГ КАМЕНА				
	МЕКИЊЕ				
15792	СИТНИЦЕ				
24622	ВОЂЕ РАЗНО				